

There are no translations available.

Матеріал надано в авторській редакції

Береда Марія

"Чортомлицька Січ"

Удень хлопчик Миколка з великою цікавістю читав оповідання про Чортомлицьку Січ, про козацькі походи, звичаї. Уночі хлопець не міг заснути, уявляв себе козаком, який вправно володіє шаблею, гарцує на коні... Навіть не помітив, як сон підкрався. Сниться Миколці, що його найкращий друг Микита став спритним козаком. Козак Микита вирішив показати своєму другові Чортомлицьку Січ.

- Микито, а скажи-но мені, коли була заснована Чортомлицька Січ?
- Січ була заснована 365 років тому була під керівництвом кошового отамана Федора Лютая. Вона знаходиться на острові Чортомлик або Базавлук (як ще називали) при впадінні в Дніпро.
- Ця Січ оточена сімома річками? - здивовано питає Миколка.
- Авжеж, сімома річками - Чортомлик, Скарбна, Скажена, Корівка, Прогній, Павлюк і Підпільна. Навколо Січі побудовані земляні укріплення та встановлено гармати.
- А що знаходиться в центрі Чортомлицької Січі? - цікавиться хлопчик.
- Там майдан, а навколо нього розташовані курені та будинки старшини. Загалом на Січі може перебувати від шести до десяти тисяч козаків.
- Багато. А як козаки ходять по воді? - допитується Миколка.
- Для виходу по воду на Чортомлик та Скарбну в земляному валу зроблено вісім пролазів, через які може пройти одна людина; біля кожної з них стоїть бойова вежа. За рішенням загальної козацької ради в Січі зведена церква Покрови пресвятої Богородиці. Миколка з захопленням і подивом розглядав все навколо...
- Давай, друже, я тобі розповім про прихід на Гетьманщину шведської армії? - говорить Микита.
- Так, мені буде дуже цікаво дізнатися, - і затамувавши подих, приготувався слухати.
- Прихід на Гетьманщину шведської армії та приєднання до неї частин:-: українського

війська під проводом І. Мазепи зумовили значні коливання в настроях запорожців. Перемогли противники Москви, і 1 березня 1709р близько тисячі козаків на чолі з кошовим отаманом Костянтином Гордієнком направились до І. Мазепи. А 10 травня 1709р. розпочався штурм Січі, де на той час перебувало не більше тисячі козаків під командуванням наказного отамана Якима Богуша. Після кількох невдалих штурмів до росіян прибув на підмогу полковник Г.Галаган, який привів компанійський полк та драгунів. Під час нового штурму 14 травня він закликав запорожців здатися, пообіцявши помилування. Козаки повірили, склавши зброю, але це виявилось обманом: почалась різанина. Січ була зруйнована. Усі січові будівлі було спалено, частину полонених козаків піддали тортурам, а інших вислали до Сибіру. Ось і все.

Запала довга мовчанка. Хлопці замислено споглядали довкола. Тишу порушив козак Микита:

- Я сподіваюся тобі було цікаво відвідати Чортомлицьку Січ?
- Звичайно, ти дуже захоплено розповів. Я ще завітаю до тебе в гості. Ти мені ще, друже, про козацькі звичаї розкажеш. Добре?
- Гарзд. Бувай, Миколко.
- Бувай!

Миколка ще довго лежав у ліжку, не розкриваючи очей, боявся розплющити їх, щоб не втратити побачене і почуте. Згодом змушений встати, бо матуся кликала снідати. Хлопчик був упевнений, що козак Микита завітає до нього і вони зможуть ще поспілкуватися.